

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/2294

Sayı : 72079556-610-8714041
Konu : Soru Önergesi (7/2294)

22.09.2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 03.08.2023 tarihli ve 1259334 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Manisa Milletvekili Sayın Selma Aliye KAVAF tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/2294 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: Cevap Metni (3 sayfa)

Manisa Milletvekili Sayın **Selma Aliye KAVAF**'a Ait 7/2294 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımız engelli bireylerin istihdamına ve toplumsal hayata etkin olarak katılımına büyük önem vermektedir. Bu kapsamda, çeşitli politikalar belirlemekte ve uygulamaktadır.

Engelli Sağlık Kurulu Raporu, Sağlık Bakanlığı tarafından yetkilendirilen hastanelerden alınmaktadır. Bu bağlamda; en güncel veriler, idari kayıtlarla Sağlık Bakanlığınca tutulmaktadır. Bakanlığımız ile Sağlık Bakanlığı arasından imzalanan protokol ile Ulusal Engelli Veri Sistemi oluşturulmuş olup, Engelliler İçin Sağlık Kurulu Raporu olan tüm bireylere ilişkin verilere Ulusal Engelli Veri sisteminden ulaşılabilir.

Ulusal Engelli Veri Sisteminde kayıtlı ve hayatta olan engelli sayılarına ilişkin bilgiler, “Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni” ile Bakanlığımız web sayfasında; engellilere ilişkin veriler ise Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) web sayfasında yayımlanmaktadır.

1.7.1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamında ihtiyaç sahibi olan vatandaşlardan; 18 yaşından büyük %40 ve üzerinde engelli olan vatandaşlarımıza veya özel gereksinim düzeyi en az hafif düzeyde olan 18 yaşından küçük çocukların yakınlarına engelli aylığı bağlanmaktadır. Engelli aylığından hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık geliri, asgari ücretin aylık net tutarının 1/3’ünden az olan Türk vatandaşları, söz konusu mevzuatlarda yer alan şartları taşıması ve başvurusu Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıf Mütevelli Heyetince de uygun bulunması koşuluyla faydalanabilmektedir.

Diğer taraftan, engelli kamu personel alımları ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaçlarına ve taleplerine göre belirlenmektedir.

Kamu kurumlarında çalışan toplam memur sayısı arttıkça asgari düzeyde istihdam edilmesi gereken %3 engelli memur kontenjanı artmakta olup; cari dönemde kontenjan açığını tamamlayan kurumlar %3’ün üzerinde engelli birey alımı yapmaya devam ederek engelli memur istihdamına katkı sağlamaktadır.

Engelli memur kotası uygulamasına yönelik iş ve işlemler kurumların sorumluluğunda yürütülmektedir. Kurumların bu sorumluluğu zaman kaybetmeksizin yerine getirmesi için gerekli çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Kamuda engelli memur kotasının artırılması 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nda değişiklik yapılmasını gerektirmekte olup bu konudaki yetki Türkiye Büyük Millet Meclisimizdedir.

Öte yandan, Bakanlığımız erişilebilirlik ile ilgili ulusal politikaların belirlenmesi, mevzuatın hazırlanması ve bu politikaların hayata geçirilmesi için kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon ve iş birliğini sağlamakta olup, erişilebilirliğin uygulanması tüm kurum ve kuruluşların görev ve sorumluluğundadır. Bu kapsamda erişilebilirlikle ilgili olarak;

- 07.07.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun’un 7 nci maddesinde “Yapılı çevrede engellilerin erişebilirliğinin sağlanması için planlama, tasarım, inşaat, imalat, ruhsatlandırma ve denetleme süreçlerinde erişilebilirlik standartlarına uygunluk sağlanır.” ibaresi ve Kanun’un geçici 2 nci maddesi ile kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmi yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve umuma açık hizmet veren her türlü yapıların engellilerin erişebilirliğine uygun duruma getirilmesi hüküm altına alınmıştır. Kanun’un

geçici 3 üncü maddesinde ise şehir içi ve şehirlerarası toplu taşıma araç ve hizmetlerinin erişilebilirliğine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

- Bahsi geçen Kanun'un geçici 2 nci ve 3 üncü maddelerine istinaden 20.07.2013 tarihinde yürürlüğe giren Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği gereği illerde valilikler bünyesinde komisyonlar oluşturulmuş olup, yükümlülükleri yerine getirmeyen belediyeler ve diğer kurum ve kuruluşlar için, komisyonlar tarafından yapılan denetimler sonucunda erişilebilir olmayan her bir tespit için idari para cezası uygulanabilmektedir. Komisyonlar denetimlerini 2020/3 sayılı Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formlarına göre yürütmektedir.
- Ülkemizde yapılı çevrenin planlanması, ruhsatlandırılması ve inşası ile ilgili temel yasal düzenleme olan 3194 sayılı İmar Kanunu'nun uygulama yönetmeliği olan "Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği" 01.07.2017 tarihinde Bakanlığımız tarafından teknik alt yapısı oluşturulmasını müteakip Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu Yönetmelik'te yer alan erişilebilirlikle ilgili hükümler gereği, yeni tasarlanan tüm binalarda standarda uygunluk sağlanmak zorundadır.
- Ayrıca, talebimiz üzerine Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından erişilebilirlik ile ilgili harcamalarının izlenebilmesi için program bütçede "Engellilerin Ekonomik ve Sosyal Hayata Katılımı" alt programının "Engellilerin Erişilebilirliğinin Sağlanması" faaliyeti açılmıştır.
- Bakanlığımız tarafından Erişilebilirlik Destek Projeleri (UDEP/ERDEP) ile örnek uygulamalar yapılarak, erişilebilirliğin yaygınlaştırılması ve bu konuda farkındalık sağlanması amaçlanmıştır.
- Binaların, erişilebilir hale getirilebilmesi için yapılması gerekenlerin rapor olarak temin edilmesini sağlayacak ve erişilebilirlik belgesi alınmasını teşvik edecek bir formül olan Erişilebilirlik Değerlendirme Modülü (ERDEM) kullanıma açılmıştır. Mimar ve mühendislerin tasarımın ilk aşamasından son aşamasına kadar başvurabileceği, açıklayıcı metinlerin yanı sıra mimari çizimlerin üç boyutlu görseller ile desteklendiği, aynı zamanda akademisyenler için kaynak niteliğindeki Erişilebilirlik Kılavuzu yayınlanmıştır. Erişilebilirlik ile ilgili bilgi ve bilinç düzeyinin artırılması amacıyla 2011 yılından bu yana 26.000'e yakın yönetici ve teknik personele eğitim verilmiştir.
- Kentlerimizi yapılandıran belediyelerin erişilebilirlik standartlarını eksiksiz olarak uygulamalarına destek olmak ve sahada yaşanan sorunlara çözüm bulunması hedefiyle "Erişilebilirlik Atölyeleri"; "Kaldırımlar", "Yaya Geçitleri", "Duraklar" ve "Kent Parkları" başlıklarında toplam 60 adet atölye yapılmıştır.
- İnternet sayfalarının erişilebilir olarak tasarlanması ve mevcut kamu kurumu internet sayfalarının erişilebilir hale getirilmesi ve konu ile ilgili farkındalık oluşturulması amacıyla "Erişilebilirlik Atölyeleri: Web Erişilebilirlik Eğitimleri" düzenlenmiştir.
- Düşme ve diğer kazaların yol açtığı yaralanma ve ölüm risklerinin en aza indirilmesi ve yaşlıların yaşam kalitesinin yükseltilmesi, aktif ve bağımsız bir şekilde hayatlarını sürdürebilmeleri, düşme ve kazaların nedenlerinin tespiti ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 2022 yılında Bakanlığımızca "Yaşlıların Karşılaşabileceği Düşme

ve Kazaların Nedenleri ve Önlenmesi Sempozyumu” ve “Bakım Kuruluşlarına Yönelik Düşme ve Kazaların Nedenleri ve Önlenmesi” eğitimi verilmiştir.

Diğer taraftan özel bakım merkezlerinin denetimi bakanlık denetçileri, bakanlığın yetkili personeli ve il müdürlüğü tarafından yapılmaktadır. Özel bakım merkezlerinin işleyişi ile ilgili denetimler en az altı ayda bir gerçekleştirilmektedir. Gerekli görülmesi halinde, özel bakım merkezleri yetkilendirilen bakanlık personeli tarafından da denetlenmektedir.

Özel bakım merkezlerinde yaşanan şiddet olaylarına yönelik uygulanacak yaptırımlar Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği'nin 60, 61 ve 63 üncü maddelerinde belirlenmiştir.

Özel huzurevleri il/ilçe müdürlüğünce kuruluş açılış işlemlerini yürütmeye yetkili meslek elemanları tarafından yılda en az iki kez denetlenmekte olup gerektiğinde bakanlık denetim elemanları tarafından da denetlenmektedir. Yapılan denetimlerdeki tespitler ile yaşlılarımıza bakımda herhangi bir aksiliğin yaşanmaması için önleyici nitelikte tedbirler alınmaktadır. Bu merkezlerde istenmeyen hadiselerin vuku bulması durumunda ise ivedilikle sorumlular hakkında gerekli işlem yapılmaktadır. Ayrıca Özel Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım Merkezleri Yönetmeliği'nin 32 inci maddesinde; bakılan yaşlıların, sağlık ve temizlik açısından, ekonomik, sosyal ve psikolojik yönden ihmal ve istismarı ve şiddet uygulanması durumunda il müdürlüğünün teklifi ve valilik onayından sonra kuruluşun kapatılma kararı alınması hükmü bulunmaktadır.

Soru önergesinde yer alan diğer konular, Bakanlığımız görev ve faaliyet alanında olmadığından değerlendirilememiştir.